N°. 234.

BREDASCHE COURANT.

Staat- Letterkundig Weetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Dingsdag den 1 November.

DE GOUVERNEUR DER PROVINCIE NOORD-BRABANT, belast met de uitvoering van de 2den September jl. No. 14, (*Provincial Blad* No. [illegible]) gedane bekendmaking, dat de Jaarmarkten en Kermissen, welke in de Steden en Gemeenten dezer Provincie niet zullen gehouden worden; blijvende het aan de Plaatselijke Besturen vrijgelaten, om, wanneer zij zulks bevinden, en het Algemeen belang het houden van eene of andere Jaarmarkt, (geene Kermissen uitgezonderd,) zich tijdig en, zoo veel mogelijk, *veertien dagen vóór het invallen van zodanige Markt*, aan den Gouverneur te adresseren, ten einde, bij uitzondering, tot het houden van zoodanige Jaarmarkten te worden gemachtigd, worden de heeren Burgemeester en Wethouderen der Steden, Heeren Burgemeesters en Wethouderen der Gemeenten dier platten Lande en de heeren Directeuren en Commissarissen speciaal van Politie, in deze Provincie, aangeschreven, om voor de nakoming dezer te zorgen.

Gelast voorts, dat dit besluit, door middel van dezen *Provincialen Blad*, ter kennisse van de voorschreven Autoriteiten en Ambtenaren zal worden gebragt, tot dezelfs informatie en bureel, en dat hetzelve wijders, ter bekendmaking aan het publiek, zal worden geplaatst in de binnen deze Provincie uitgegeven wordende Dagbladen.

's Hertogenbosch, den 17den October 1831.

De Gouverneur voornoemd,

A. J. L. VAN DER BOGAERDE.

Zoo als wij in ons nommer van heden reeds te kunnen gaven, vinden wij ons in onze verwachting niet te leur gesteld. Onze regering heeft eene houding overeenkomstig de ware belangen eener haar getrouwe natie blijven bewaren, terwijl de vertegenwoordigers dierzelfde natie zich kunnen verhoovaardigen, als de tolk van hare gevoelens, aan dieselfde regering de verzekering te kunnen aanbieden, dat het volk van Oud-Nederland, *nog steeds bereid blijft, om voor vrijheid en onafhankelijkheid alle krachten in te spannen, om eenen eerlijken vrede te verkrijgen.*

Deze overeenstemming van gevoelens tusschen koning en volk, deze vasthoudendheid aan eenmaal aangenomen beginselen, deze voortschrijdende krachts-ontwikkeling, zullen eindelijk (en deze tijden kunnen onmogelijk zeer verre verwijderd zijn) door alle beschaafde volken worden toegejuicht, en hierin mede heeft Oud-Nederland de gunstigste gelegenheid tot eene toekomstige grootheid.

» *Vergeefs! de noodstorm hult; maar dit dit altijd duister*
» *Verrijst het vaderland met nieuwe heerlijken luister.*

Even als het vaartuig dat over de baren eener ontstuimige zee, door de krachtige hand eens goed bedienden en daarbij kundigen stuurman, naar de plaats zijner bestemming heen wordt gevoerd, even zoo bevindt zich Oud-Nederland, in het woelende Europa. Tegen eenen storm van ongeregeldheden stuurt het langzaam voorwaarts naar het punt, hetwelk de steeds op den uitkijk staande waker in de verte ontdekt te bespeuren. — Het rechts en sterke ligchaam is bereid gebleven tegen alles wat het bedreigde, *banken* en *klippen* zijner bestemming te ontwijken, en, mogt het door storm genoodzaakt worden, om het tot nu toe zoo goed bewaard vaartuig, ten eigendunke van *hoven* te bewaren, in eenen noodhaven tijdelijk te doen ankeren, alsdan voorzien het diep hetzelve beleiden, bij het eindigen van de tijdelijke wijkplaats even schielijk en gaat te zeilen, om langs de plaats zijner bestemming te stevenen.

» *Wij zien hunne zon niet dan tot de Nederlanden verwacht*
. . . . . .
» *De zon zal eenmaal weer in volle luister schijnen!*

Ja wij kunnen door het verenigde Europa gedwongen worden, tot het aangenomen eenen vrede voor ons onvoordeelige vrede. Het kan de Vloed, bevelen, zich tijdelijk te zijnen rede te begeven, doch hem zijne krachten doen vergeten, dit is niet meer mogelijk. In de daarop volgende ebbe zal, met volle zeilen de [illegible]

Te 's Hage is gekomen en in het Hoteren Logement Prins Polgerucht, afgezant van Z. M. den Keizer van Ru[illegible] van den inzonderheden ambassadeur [illegible]

— Laatstleden zaturdag is Z. K. H. de Prins Veldmaarschalk van Tilburg door 's Bosch gepasseerd, zich wederom naar Grave begevende, van waar Z. K. H. gisteren gerelourneerd en naar Tilburg terug gekeerd is.

— Morgen, den 1sten, vertrekt de Prins veldmaarschalk met zijn hoofdkwartier naar 's Bosch, alwaar ook de troepen gemonsterd worden, alzelve op eene waardige wijze te ontvangen. Op dezelfde dag zal Prins *Willem*, oudste zoon van Z. K. H. den Prins van Oranje, met eene divisie reserve rijdende artillerie, onder de bevelen van den majoor *Ramdor*, op de Grunvoorsche heide in bivouac komen en zich manoeuvreren. Men zegt, dat de genoemde jonge Prins eenigen tijd bij het leger zal verblijven. Te Tilburg is het dagelijks bij de exercitien van de afdeeling grenadiers tegenwoordig geweest.

Met de verplaatsing van het algemeen hoofdkwartier van Tilburg naar 's Bosch, worden tevens die der onderscheidene divisien naar andere plaatsen overgebragt, zoo zal de luitenant-generaal baron *van Geen* zijn hoofdkwartier te Tilburg en de hertog van *Saxen-Weimar* het zijne te Boxtel vestigen.

Gisteren middag is het detachement pontonniers, dat te Leiden gelegen had, vergezeld van een gedeelte pontons te 's Bosch aangekomen.

— De bewegingen van ons leger, den 25sten dezer begonnen, zijn thans geëindigd met zich in eene gedeelte defensive stelling te plaatsen, die echter, zoo wij uit goederhand vernamen, van dien aard is, dat hetzelve hieruit dadelijk in eene offensive stelling van overgaan, zoo de vijand het durfde wagen, het grondgebied aanvallend te schenden. Deskundigen, die de bedoelingen van onzen veld-maarschalk vermeenen te kunnen vergissen, vinden in de aangenomen stelling van ons leger, wederom de duidelijke blijken van Zijne buitengewone talenten als veldheer en tevens als staatsman.

— Op de voorposten blijft het alles rustig en nergens verdoken sich vijandelijke troepen.

— De drie korvetten, waarvan vroeger melding is gemaakt, zijn dadelijk zaturdag *11.* van voor de reede van Vlissingen gezeild. Te Vlissingen was het gerucht in omloop geweest, dat de Engelsche vloot onder *Codrington* derwaarts zou stevenen. Men had ook daar reeds de tijding gekregen, dat [illegible] gehouden had. De batterijen aan den [illegible] aanzienlijk versterkt. — In het [illegible] hand op het punt van onder water te [illegible] hoog maar eenigzins mogelijk was.

— Den 25sten october is te Hasselt in den ouderdom van [illegible] overleden de heer *N. N. Lemmens*, Kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw, minister van staat en gewezen [illegible] der Staten Generaal, een man die op eene [illegible] vaderlandsche verdiensten en om zijne diensten en [illegible]

persoon van Z. M. den koning bewezen, aller achting waardig was en dezelve ook in ruime mate genoot.

Te 's Hage aangekomen en in het Heeren Logement afgestapt, reisde *Dalgorucki*, afgezant van Z. M. den keizer van Rusland, ter vervanging van den tegenwoordigen ambassadeur graaf *Gouzzi*.

— De keizer van Rusland heeft aan eenige hoofdofficieren van het leger de St. Annen-orde van de eerste klasse verleend, wegens hunne dapperheid in den oorlog tegen de Polen. Onder dezelve prijkt ook, zoo wij vernemen, de generaal majoor *Delfingshausen*, die zulk een werkzaam deel aan het dempen van den Poolschen opstand gehad heeft.

De beide regimenten der garde zijn uit Warschau naar het vaderland teruggekeerd. De overige troepen der garde, welke tot hoofdstad-garnizoen hebben gehouden, zijn den 24sten van daar opgebroken, om in de gouvernementen Grodno en Wilna winterkwartier te betrekken; in derzelver plaats zullen de grenadier-regimenten, onder bevel van Prins *Schakoffskoi*, de bezetting der hoofdstad uitmaken.

— In den avond van den 24 is te Frankfort eene volksbeweging ontstaan. Bij het sluiten der Allerheiligste poort is een hoop volks, meest bestaande uit arbeidersgezellen en jongens, de wacht met steenen beginnen te smijten, en zijn daarbij eenige personen gekwetst geworden. Den 25 des avonds zijn die tooneelen hernieuwd en werden welhaast van een ernstiger aard. De wacht aan genoemde poort werd wederom uitgejouwd en gehoond, en eindelijk op haar met scherp geschoten, waardoor twee man, onder welke de seriants commandant van den post, gekwetst en een derde gedood werd. Terstond werd de wacht versterkt, doch de onrust bleef voortduren. De burgerwacht werd daarop in het geweer geroepen, en alle posten door haar gezamenlijk met de militairen bezet. Hierdoor werd eindelijk de rust hersteld, en het volk ging tegen twee uren des nachts uiteen. Een streng onderzoek is aangevangen om de bewerkers van deze onlusten te ontdekken en op te sporen.

— De *Gazette de France* behelst van tijd tot tijd artikelen over de beurs, houdende, indien men zich zoo mag uitdrukken, het historiele van dezen of genen beursdag, met opzigt tot de publieke fondsen. Wij zijn zelden in de gelegenheid, deze artikelen over te nemen, om dat wij gewoonlijk het Parijsche merk der fondsen twee dagen vroeger ontvangen dan met de *Gazette*. Wij deelen echter, tot een staaltje hoe de *Gazette* dit behandelt, het volgende berigt van den 25sten uit dat blad mede:

„De beurs heeft heden weinig belangrijks opgeleverd en de zaken zijn verre weg minder levendig geweest dan sedert eenige dagen. Men wacht altoos met angst tijding uit Holland en België, doch denkt nogtheen, dat zij van eenen voldoenden aard zullen zijn, want de aanvragen der kooperes verminderen niet. De koers is echter lang onzeker gebleven en heeft zelfs meer dan eens naar eene daling gehuld, maar omstreeks drie ure heeft zich eene sterke strekking tot willigheid geopenbaard en tot het sluiten der beurs geduurd.

„De geestvervoering, welke onze speculanten aangetast heeft, is slechts bij hun onbepaald vertrouwen te vergelijken. Niemand denkt aan hetgeen er zou gebeuren, indien het ongeluk wilde, dat er tusschen de Hollanders en de Belgen een geweerschot gedaan wierd."

Hierop laat de *Gazette* het fondsen-merk volgen, zoo als wij het hoofdzakelijk in ons vorig nommer hebben medegedeeld.

BELGIE.

BRUSSEL, den 29sten October.

Van de gehouden zitting onzer vertegenwoordigers van gisteren, den 28sten, vernemen wij, dat daarin twaalf sprekers gehoord zijn. De heeren *Fleussu*, *Blargnies*, *de Theux*, *Olieslagers*, en *Morel à Hoheit* hebben voor, en de heeren *Dumortier*, *Duvivier*, *Helias d'Huddeghem* en *de Haerne*, tegen de 24 artikelen gesproken.

De heer *Destouvelles* heeft zich tegen de artikelen verklaard, en gezegd niet mede te zullen stemmen. De heer *Angillis* heeft gezegd, dat hij zich waarschijnlijk voor dezelve verklaren zou.

De heer *Charles Rogier* heeft op het laatst van de zitting eenige vragen aan de ministers voorgelegd, onder anderen die, welke eigenlijk de schuld van België is, en welke schade de afstand der regeering van Koning Willem aan Holland den belgischen handel in steenkolen zou kunnen toebrengen.

De ministers zullen heden die vragen beantwoorden. Ook zal de heer *Donkersloot* waarschijnlijk heden spreken. De discussien zullen niet het zich laat aanzien in de zitting van heden, nog niet afdoen.

De zitting van den senaat van dienzelfden dag is, volgens gewoonte, zeer onbelangrijk geweest, zoodat de heer *de Ridder*, de opmerking maakte, dat het scheen, dat de senaat enkel beschreven werd, om een vriendenpraatje te houden en dat hij die aanmerking wel kunde, om het publiek niet dagelijks te vergeefs op de tribune te lokken. De president antwoordde hierop, dat het publiek daarmede den ijver zien zou, met welken de senaat zijnen pligt vervulde.

— De debatten in de zaak van den generaal *Lehardij de Beaufort* en consorten, welke eerlijk, tegen gehouden tijding, afgevoerd zijn geweest, hebben heden, na een kwartier uurs te hebben geduurd, de beklaagden onschuldig verklaard, welke dan ook, onder de toejuichingen van het publiek, dadelijk in vrijheid gesteld zijn.

— Het ministerie gouvernement heeft de zegels op de gedrukte exemplaren [illegible]. Terstond is er het [illegible]dagblad, de Natie, gedrukt, en het licht verschenen, hetwelk den naam van *Politieken Neusdoek (Political Handkerchief)* aangenomen heeft. Dit blad wordt voor de helft van den prijs der anderen uitgegeven, welke door de regten op het zegel verplet worden.

Van den 30sten October.

Gisteren heeft Z. M. van de generaals de *Chassé*, *Haesse* de *Steenhouwer* en van den majoor *de la Coninsera* vergezeld, eene reis naar Vilvoorden gedaan, om de reserve-artillerie, welke een half uur van die plaats ligt, in oogenschouw te nemen. In weerwil van het slechte weder heeft hoogstdezelve de artillerie, uit vier complete batterijen bestaande, doen manoeuvreren, en vervolgens de burgerwachters van Vilvoorden in de exercitiën gemanoeuvreerd; vervolgens is de Koning herwaarts terug gekeerd. Zijne Hoogheid bevond zich in zijnen rijtuigen zeer [illegible].

— De kamer van koophandel van Antwerpen, door het gouvernement, over de aanneming der 24 artikelen gehoord, heeft zich met algemeene stemmen voor deze aanneming verklaard.

— De minister van financien heeft, in het comité-general der afgevaardigden, hetwelk heden, ter weerwil van den zittingsdag gehouden is, een rapport over de schuld uitgebragt. Onderscheidene sprekers zijn vervolgens voor en tegen de 24 artikelen gehoord. Naar het schijnt, zullen de diskussien geëindigd zijn, te eindigen, zullen de debatten geëindigd zijn, [illegible]. Zommigen alleenen zijn wacht dien, naar de verklaringen dezelven in omgezien, dat de kamer die artikelen zal aannemen. Men verwacht zal [illegible] met wegens onderscheiden punten van het traktaat ophelderingen te vragen.

— Men schrijft ons uit Mechelen: „Het gepeupel aldaarter is nog steeds hier, daar heerscht groote beweging door af en aangaande courriers; onze geheele magt ligt nogt de banten van Westerlo, Lier, Herenthals, Geel en Turnhout; ook blijft er nog een gedeelte te Diest leggen. Velen verlangen zeer, naar den oorlog; ieder officier, ieder soldaat wenscht dezelven."

— Gisteren avond was het gerucht alhier verspreid, dat de regering van Koning *Willem*, om tot het dezelven in zijn 24 artikelen der conferentie toe te treden, te Brussel aangekomen was. Wij kunnen verzekeren, dat er in den geheelen loop van den dag van gisteren geene tijding uit Holland alhier aangekomen is.

— Lord *Durham*, schoonzoon van lord *Grey*, lid van het tegenwoordig kabinet en groot zegelbewaarder, wordt heden hier alhier verwacht. Het doel zijner reis is een bezoek bij den koning af te leggen.

— Eergisteren avond, op het oogenblik dat de heer *Lehardy de Beaufort* door de jury vrijgesproken werd (*zie hierboven*), ontving hij de tijding van den dood zijns vaders.

— De heer *Leclercq*, laatst president van het pruisch gouvernement, heeft vier-en-twintig uren in deze stad doorgebragt, om een der audientien van het proces van den heer *Lehardy* bijtewonen. Hij is gisteren naar Parijs terug gekeerd.

ANTWERPEN, den 29sten October.

Een Antwerpsche loods, die, eergisteren, in den pruisischen naam Vlissingen vertrokken was en heden alhier terug gekomen is, verhaalt, dat men in [illegible] dag geen kanon van de kusten eener engelsche vloot droeg. Wij kunnen echter verzekeren, dat er, eergisteren, een engelsch schip op de reede van Ostende ligt, om den belgischen koophandel te beschermen.

Intusschen wordt hier een schrikbarend gerucht, aangaande voortgezet, waarvan wij nader melding zullen maken, wanneer wij uit eenen staat van beleg zullen gemaakt zijn. De heren *Oey* hebben de gevaten, aan welke deze ongelukkige stof blootgesteld is, reeds genoegzaam in de verandering aangeduid, maar wij zullen deze gevaten, in weerwil van een oorlogzuchtig ministerie en van de smoezen der brusselsche dagbladen ontgaan.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 26sten October.

Onderscheiden dagbladen hebben aangekondigd, dat Algiers ontruimd zou worden, (*zie ook ons nommer van de woensdag*). Wij moeten veranderstellen, dat dit gerucht door eene kwaadwillige oppositie verspreid is, immers al de tijdingen uit de Middellandsche

zee kondigen maatregelen aan, die den duidelijken wil van ons gouvernement aan den dag leggen, om die kolonie wel degelijk te houden. Ook hadden eenige dagbladen in de afgeloopen week gemeld, dat de hertog van Rovigo tot kommandant en chef van Algiers benoemd was. Daarover is zekerlijk dikwijls in den raad van ministers gesproken, maar daar die benoeming heftigen tegenstand gevonden heeft, zoo is deswege niets beslist.

— *L'Echo du Nord* meldt als zeker, dat koning *Lodewijk Philips* onmiddelijk eene reize in het Noorden van Frankrijk doen zal. Z. M. zal het hoofdkwartier van het leger van het Noorden, het meerendeel der vestingen van de 3de divisie bezoeken en kijne reis tot Rijssel bepalen. Men meent te weten, dat deze reis des konings gedurende de discussien over de civiele lijst zal plaats hebben.

— In den onzer dagbladen wordt gemeld: » Eene telegraphische depêche van Toulon kondigt heden aan, dat de graaf *Capo d'Istrias*, president van Griekenland, te Napoli-di-Romania vermoord is. *Pietromichaëli* wordt als aanlegger van dien moord beschouwd. Een provisioneel gouvernement, uit drie leden bestaande met *Condurioti* als president aan het hoofd, was onmiddelijk georganiseerd geworden.

Brieven uit Griekenland van het einde van September melden, dat dit ongelukkig land door burger-oorlog verneld wordt. Twaalf honderd Mainoten hadden de troepen, welke door den president van Griekenland belast waren, om hen in Maijna te blokkeren, tot voorbij Calamata terug gedreven. De franschie generaal heeft, in weerwil van zijn besluit, om zich niet met de Grieksche zaken te bemoeijen, niet doof voor de stem der menschelijkheid kunnen blijven, noch op twaalf op veertien uren afstands van zijne kantonnementen bloed kunnen zien storten. Hij heeft, zoo om de ingezetenen van Calamata in derzelver goederen te beveiligen, als om de strijdenden te scheiden, last gegeven, om Calamata te bezetten. Dit bevel is met spoed en wijsheid ten uitvoer gebragt geworden, de Mainoten hebben, na eenige woordenwisselingen, de stad aan een bataillon van onze troepen afgestaan en naar zijn Armyro afgetrokken.

— De fondsen stonden ter beurze van heden: de 5 pCt. 92,10 kontant en op tijd, de 3 pCts. kontant 64, op tijd 63,85. De Napelsche renten waren genoteerd op 75,50 a kont. 75,55 op tijd.

Van den 27sten October.

Bij een rapport aan den koning, van gisteren gedagteekend, verklaart de minister van koophandel en der openbare werken dat de vrees, welke het houden van de beurs te Frankfort had ingeboezemd, zich niet verwezenlijkt hebbende, hij, naar aanleiding van het gevoelen van den raad van gezondheid, gemeend heeft, dat er geene redenen meer bestonden, om eenige beperkingen te maken in onze gemeenschap met de landen tusschen Frankrijk en onze grenzen gelegen. De koning heeft zich met dit gevoelen vereenigd.

— De tijdingen, die wij van verschillende zijden, als van Bordeaux, Straatsburg, Lijon, enz. ontvangen, kondigen aan, dat de zaken, sedert ongeveer een maand, op eene aanmerkelijke wijze vooruit zijn gegaan. Ook te Parijs doet doet zich een nieuw leven in den handel gevoelen. Een groot aantal vreemdelingen komen dagelijks in onze hoofdstad aan, en onder dezelve vele Engelschen, die eerstwel niet naar Frankrijk gelokt worden, uit zucht om eene revolutie in ons land te ontwaren, dewijl het thans buiten allen twijfel is dat Engeland voor eerst in rust zal blijven; het deel hunner komst is het doen van handelzaken, om dat zij thans de rust in Frankrijk en de vastheid van dezelfs gouvernement beter dan vroeger voor verzekerd houden.

— Daar wordt sterk van het afschaffen van het ministerie van publiek onderwijs en van de eerediensten gesproken. De attributien van dit ministerie zouden tusschen het ministerie voor de publieke werken en dat van justitie verdeeld worden. De eerediensten zouden bij justitie worden overgebragt en de bureaux van het onderwijs zouden den heer *d'Argout* ter hand worden gesteld in plaats der afdeeling van schoone kunsten, die onder bescherming van den heer *de Montalivet*, intendant der civiele lijst, zouden gesteld worden."

— De fondsen stonden ter beurze van heden (27): de 5 pCt. 62,85, de 3 pCt. 64,90; de Napelsche renten 76; alles op tijd.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 27sten September.

De Neurenburgsche Courant bevat een merkelijk artikel, geschreven den 17 Oktober, van den kant van den Main. De inhoud komt hierop neder: dat men veel van eene diplomatieke nota sprak, welke gelijktijdig door de agenten van eene groote Noordsche mogendheid aan de middelbare en kleine Duitsche hoven zou ingeleverd zijn, en waarin op de noodwendigheid zou worden aangedrongen, om den omwentelings- of althans anti-monarchalen geest, welke zich sedert de Fransche revolutie van July 1830, ook in Duitschland vertoonde, in toom te houden, en zaden van oproer, welke de wettige vrede en de rust dreigden te verstoren, te verstikken.

Tot dat einde zou die groote Mogendheid allen mogelijken bijstand toezeggen aan genoemde Hoven, ter ondersteuning van de maatregelen, welke met dat inzigt zouden genomen worden, en tevens gewezen hebben op de glansrijke gevolgen, welke bereikt waren, door, met de wapenen, den geest van oproer in die provincien te dempen, welke het gewaagd hadden, de vaan des opstands op te rigten. Ten slotte zou nog in deze nota aan genoemde hoven zijn te kennen gegeven, *dat zonder zich daarom in de inwendige aangelegenheden van onafhankelijke Staten te willen mengen, men echter niet met onverschillige oogen de uitbreiding der Demagogie kon aanzien, in gevallen, namelijk, wanneer regeringen, in plaats van zich daartegen krachtdadig te verzetten, dienaangaande slechts eene van zwakheid getuigende toegeeflijkheid aan den dag zouden leggen.*

BELANGLOOSHEID VAN LORD *GREY*.

In eene dezer dagen verschenen *brochure* (*), waarop wij spoedig breedvoeriger zullen terug komen, treft men de volgende bijzonderheid, Engelands eersten minister betreffende, aan:

» Het Engelsch dagblad *the Age* behelsde, in dezelfs nommer van den 31sten Augustus 1831, een artikel, waaruit blijkt, dat de *dangdiame* Engelsche volksvriend, binnen slechts negen maanden, geslaagd is, om voor 100,000 p. sterl. (1,200,000 gulden) in pensioenen, posten en *sinecuren*, aan onderscheidene leden zijner familie te bezorgen. Indien dus Engeland, dezelfde progressie volgende, het onschatbaar geluk zoude moeten genieten, om nog gedurende twintig jaren, zulk een minister als lord *Grey* te bezitten, zoude de *belangloosheid* van dien edelen apostel der volks-souvereiniteit op het laatst aan den armen *John Bull* eene kleinigheid van 3 milliarden p. st. (36 millioenen gulden) 's jaars kosten! Men moet bekennen, dat er voor de volken een groot genoegen in gelegen is om van honger om te komen, wanneer zij slechts gemarcheerd worden door ministers, die, of uit de barrikaden verrezen, of zulk eene geboorte ten volle waard zijn." (†)

GOEDE TROUW VAN LORD *PONSONBY*.

In dezelfde *brochure* wordt de verachtelijke rol, door den zwager van Engelands eersten minister, gedurende de belgische onlusten, vervuld, blootgelegd. Als een klein bewijs van 's mans staatkundige probiteit, kan het volgende dienen. Het is bekend, dat onder de verschillende partijen, die België verdeelden en zulks nog doen, de Oranje-partij niet de minstbeteekenende was. Zij vereenigde, op eenige uitzonderingen na, allen die in België tot de aanzienlijkste en geachtste volksklassen behoorden. Deze zagen, hetzij in eene geheele of gedeeltelijke terugkeering onder het voormalig stadhuis, den eenigen weg tot herstel van het verwoeste geluk van België, en wendden zich, tot bekoming van de vervulling hunner wenschen, in petitiën aan het Londensche congres. In weerwil der moeijelijkheden en gevaren, waaraan deze Belgen, die hunne belangen het best inzagen, zich blootstelden, werden er echter een groot getal petitiën onderteekend. Sommige dier petitiën werden, door de onderteekenaars zelven naar Londen overgebragt. Eenige echter, van meer dan vijftienhonderd der geachtste namen voorzien, werden aan lord *Ponsonby*, ter hand gesteld, ter verdere bezorging aan de conferentie. Deze diplomaat nam de papieren, tot dat einde, aan, maar — hield ze achter. De conferentie heeft die stukken nimmer gezien, omdat het in het onderstelt belang van Frankrijk en Engeland was, bij de conferentie het denkbeeld levendig te houden, dat men in België geen *Massaus* meer wilde.

Hoedanig men ook over de geheele of gedeeltelijke terugkeering van België onder hunne vorige regering moge denken; in de bloote ontdekking van *Ponsonby's* handelwijze, kan bij regtschapenen gemoede geen twijfel bestaan.

(*) *La Diplomatie du Gueux-a-pens, ou lord Ponsonby à Bruxelles, par Dabis van Gent.*

(†) Bij het doen afkondigen van deze eigenschap des Engelschen ministers vergete men echter niet, dat het *napotisme* ook aan deze zijde van het Kanaal gehuldigd wordt. Menigeen, die, in het tegenwoordig belang der schatkist, *vreemden* hun regtmatig eigendom zelfs zoude onthouden, maakt er geen zwarigheid, veel minder zoude van, om de ontlasthrommen dier schatkist, zoodra de gelegenheid slechts gunstig is, over zijne lieve *bloedlingen* te laten vloeijen.

Aan de Redactie der Arnhemsche Courant.

Amsterdam den 29sten October.

Gisteren avond werd in onze stads schouwburg opgevoerd het zedelijk-ridderlijk treurspel *Alphonso en Mathilde*. Het publiek was zeer talrijk en aanzienlijk, de zaal levende spiegelde het overtuigend bewijs op, dat de smaak voor goede treurspelen niet zoo gedwaald en al te bekrompen is, als dit door sommigen wordt voorgewend, en door welke valsche stelling zoo menig het invoeren van den wansmaak te wijten is.

Lodewijk werd door den verdienstelijken *Kaart*, uitmuntend en meesterlijk gespeeld; zijne hatspetak was bij uitnemendheid krachtig en helder duidelijk; deze rol werd met wezenlijk Gusperen meesterlijk uitgevoerd.

Dagobert. De heer *Jolgerhuis* is geheel in het karakter dezer rol doorgedrongen; hij toont den dichter tot zelfs in de minste nuances te verstaan.

De Bisschop (de heer *Westermann*). Deze rol werd door den acteur goed uit-

gesproken. Slechts nu en dan, wanneer het er op aankwam om des dichters bedoelde zedeleer te doen uitkomen, kwam ons zijn spel te koud, ja als geheel gevoelloos voor.

Wilfer van Holland heeft zijn verhaal verdienstelijk gereciteerd.

Altemar en Fabian. Deze anders niet onbeduidende rollen, missen door het zwakke spel geheel derzelver belang.

Mathilda (mejufvr. *Engelman*). Deze rol is wellig eene der moeijelijkste en gewigtigste voor eene actrice. Men lese dezelve met aandacht, en zegge ons dan of het voldoende is, dezelve als eene van buiten geleerde les te kunnen *opzeggen*?

Esmeralda. Deze rol schijnt geacht te worden tot het accessoire te behooren; althans werd dezelve volkomen als bijwerk uitgevoerd.

Bij deze representatie overtuigden wij ons opnieuw van de volstrekte noodzakelijkheid, welke er voor den tooneelspeler bestaat, om zich *alle* de hoedanigheden der door hem voorgestelde personen eigen te maken. Zoo was bijv. het lijfgevecht van den vluggen *Adhel* met den forschen *Lumgnan*, niets dan een ijdel zinkinken des op elkanden slaande zwaarden, gedurig elkander missende en dan elkander wachtende, om andermaal onderling te kunnen kletteren, zonder den zweem van eenen ernstigen strijd, of van ridderlijke geoefendheid in het kampgevecht. Zoo iets komt ons altijd voor als eene bijster kinderachtige marionetten-vertooning. De acteur, die zulke rollen op zich neemt, behoort alsdan te hebben leeren springen. Ook werd het overmeesteren en gevangen nemen van *Adhel* allerbarmelijkst voorgesteld. Ons tooneel laboreert vreeselijk aan het gemis van eenen regisseur.

Haasje Klaaspoetraa, door mev. *Muller*, *geboren Westerman*. Een allerliefst, thans algemeen bekend, stukje. Jammer dat het geheel zonder tooneelmatige handeling is, doch veel meer jammer nog, dat de verdienstelijke vertoonster, even min als in het voorgemelde treurspel, er hare rol niet in vervulde.

W.

LETTERKUNDIG BERICHT.

De Eed, of de gezuiverde Onbekende. Door Th. GOTTFRIED. Te Amsterdam, bij J. C. VAN KESTEREN 1831. 276 bladz. in 8°., met gegraveerden titel en vignet. De prijs is . . ƒ 2:75.

Een bij ons onbekend schrijver treedt met dezen oorspronkelijken roman voor het Hollands publiek op. De poging om, ook door zoodanige geschriften, ons van vreemden onafhankelijk te maken, verdient aanprijzing, al vult zij ook de behoefte niet geheel aan. Uit dat oogpunt en vooral dok om de goede strekking des verhaals, willen wij het aan geene te strenge beoordeeling onderwerpen; doch moeten echter den schrijver opmerken, dat het, ter verdrijving van het *legio* vervaalde romans, niet genoeg is: eenen onberispelijken roman te schrijven. Deze taalste moet de *verdiensten* der uitheemsche bezitten, bij het missen van derzelver *gebreken*. Het is in dezen niet genoeg, dat het geschrift zedelijkheid leert, het moet dit daarenboven, op eene wijze doen, die de belangstelling der lezers en lezeressen meer en meer boeit: een verschijnsel, hetwelk in dit verhaal niet genoeg is in acht genomen. Een der grootste gebreken is, dat de handelingen niet in overeenstemming zijn met de gewoonten der landen, waar de handelende personen zich ophouden. Men bevindt zich achtervolgens te *Engelberg*, *Parijs*, *Rome*, *Mannheim* enz.; doch treft, in plaats van Duitschers, Franschen, Italiaanen, overal den Hollander aan. Door die verandering ware er meer verscheidenheid in het geheel gekomen en het verhaal daardoor, onbetwistbaar, in waarde gestegen.

Wij twijfelen niet, of de heer G. zal, bij verdere oefening van zijnen niet ongunstigen aanleg in het vervaardigen voortbrengselen te leveren, in staat om ons het genot van vreemde romans te vergoeden.

BRIEFWISSELING.

Wij hebben, onder het portefeuille te Amsterdam ontvangen een brief behelzende vragen omtrent het *al of niet Waar zijn* van bijzondere begaanigen, door officieren en andere personen van rang, in slagen aan belgische schilders verleend. Reeds voor meer dan een jaar, hebben wij een stelling tegen het misbruiken der rubriek: *Is het Waarheid* verklaard, als zijnde dit een der kleingeestige middelen door welke men niet beoogen kan, dan de bedriegde partij gelegenheid tot het bekomen van voldoening te geven. Daar latere stellige erkenning *het is Waarheid* slechts te dezelfde noodlottige uitdrukkingen aanleiding geeft, door de meer dan ooit twistzieke vraag vervolgt. Waar het op de bestrijding van misbruiken aankomt, schromden wij hier voor de waarheid uit te komen; maar willen dit ook in het vervolg niet. Hier ons daarin op eene hollandsche wijze, dat is regt door zee, behelpen zijn wij volkomen in geestne de hand, maar weigeren dit aan hem, die slechts achter een schild of achter pilaren durft af te schieten.

*** De Ondergeteekende, zal zich gaarne in de gelegenheid gesteld, om lessen, in de vakken van SCHOOL-

ONDERWIJS, aan de huizen te geven, beveelt zich te dien einde aan OUDERS en VOOGDEN, voor hunne *Kinderen* of *Pupillen*, aan, voor nadere Informatie, ten huize van Mevrouwe Douairière NUYTS VAN DURGST.

Breda, den 28 October 1831.

†† VOORBEHOEDMIDDEL TEGEN DE † CHOLERA.

Bij J. OVERDUIN, Apotheker en Chemist te *Breda*, wordt bereid en zal onmiddelijk door hem alom verkrijgbaar gesteld worden: Een *Voorbehoedmiddel tegen de Cholera Morbus.*

De beroemde TILESIUS heeft, uit het beste gevolg, in *Rusland en Polen* dit middel als noodzakelijk leren gebruiken. Hetzelve is zeer aangenaam van smaak; men neme van hetzelve, elken middag, een uur vóór het eten, een, twee à drie eetlepeltjes. Indien men gewoon is des ochtends geestrijk vocht te gebruiken kan men het daartoe gevoegelijk verbinden en anders met witte wijn of water. Vrouwen nemen en één suikerlepeltje meer. Kinderen een Zonder eigenhandige teekening van den bereider, J. OVERDUIN, zal hetzelve als valsch beschouwd en vervolgd worden. De prijs is 60 Cents het flesschje.

Breda den 26 October 1831.

†† Dingsdag den 8sten November 1831, 's morgens ten 11 uren zal ten overstaan van den Notaris D. MUHLEKOOT te *Duiven*, op het Polderhuis van Jannesoord, in Perceelen, zoo als dezelve aldaar bij de Perceelen zijn uitgezet, de navolgende GELEGENHEDEN, als: Een boekje GRIEND, en de Bruinebuschegrond bij Kijfhoek, alsmede circa 400 WILLIGE BOOMEN, staande langs de Kaden van den Polder Oud-Jannesoord, zeer geschikt voor Wagen- en Klompenmakers, en kunnende gemakkelijk worden vervoerd.

Inlichtingen deswegen te verkrijgen bij den *Rentmeester* STERLING te *Doornenburg*, en bij den Notaris P. KELLER op Jannesoord.

BRIEF AAN PRINS *LEOPOLD VAN SAXEN-COBURG*. (Naar het Fransch.)

Door: Een Vreemdeling.

Schrijver van de *Revue de l'Europe*, in 1829, *Dubbel jaar de l'Europe* etc. etc.

Dezen Brief van 36 Bladz. in 12mo. zal men in de Boekwinkels van den Heer Boekverkooper à ƒ 0,40 cents verkrijgbaar gesteld bij den Boekverkooper:

M. J. LELYVELDT, alhier,

Te Amsterdam, bij *K. J. van Petroud*,

— Haarlem, — *Van der Monde*,

— Breda . . — *Van Bruinen & Schulting*.

— Middelburg . — *Van Benthem & Schulting*.

— Leyden . . — *Haak & Comp.*

— Leeuwarden . — *Schotsberg*.

— Delft . . . — *de Groot*.

— Dort . . . — *Beekes*.

— Briel . . . — *Kluit*.

*** Bij den Boekhandelaar C. C. A. VAN ELKEN & Co. te Leyden, wordt uitgegeven en verzonden:

W. A. VAN HENGEL, *Kroniekkunning der* LEIDSCHE JAGERS, den 23 September 1831, in de Pieterskerk te Leiden, in 8vo. Prijs 30 cents.

Ook is bijkomen en pure uitgave *Een Woord dezer maand* te worden uitgegeven: DE SCHRIKKELIJKE VELDTOCHT der H. H. STUDENTEN van de *Leidsche Hoogeschool*, en hunne plaatsing op den 23sten September 1831. Hoewel in dit werk drie Platen zullen voorkomen, zoo zijn in de meeste boekwinkels Intekeningslijsten voorhanden, ten einde aan degenen, welke een afzonderlijk exemplaar begeeren, Platen van de *eerste drukken* te geven; de prijs van deze Intekening zal ongeveer ƒ 2:— zijn.

Bovengemelden heeft onlangs verzonden:

LU-KIAO-JEN-TSCHUEN-KI-TSCHUEN, een *Sineesche Roman*, in 2 deelen; prijs ƒ 6:—. De Uitgever heeft de Vertaling van het eerste gedeelte uit, daar dezelfde inhoud ons met de zeden der *Sineesen* bekend maakt.

Binnen veertien dagen zal bij C. C. A. VAN ELKEN & Co. te Breda, van de pers komen, de VERTALING van de Handleiding tot de Kennis van BATTERIJEN, Hoofd- en Onderdeelen, hare Plaatsing, Armering, Opbouw, de Munitie, Kanonnen, die Luitenant der Artillerie . . . .

1°. Het geheele werk met 3 Platen en 6 Tabellen in 12 velletjes druks, bestaande, zal niet meer dan ƒ 1:— Intekening kosten.

2°. Na het sluiten der inteekening, zal de prijs stellig verhoogd worden.

Te Breda, bij C. C. A. VAN ELKEN & Co. Boekverkoopers en Boekdrukkers.